

Zmiana składki zdrowotnej w ramach Polskiego Ładu

Realizacja obowiązków związanych z wyliczaniem składki zdrowotnej

Osoby prowadzące działalność gospodarczą opodatkowane na zasadach ogólnych

Od 1 stycznia 2022 r. weszły w życie przepisy, które wprowadziły nowe zasady ustalania podstawy wymiaru oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób prowadzących pozarolniczą działalność.

Wysokość podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne jest uzależniona od tego w jaki sposób osoby prowadzące działalność ustalają podatek dochodowy od osób fizycznych.

Podstawa wymiaru tej składki jest ustalana na innych zasadach w zależności od stosowanej przez przedsiębiorcę formy opodatkowania uzyskiwanych z działalności dochodów/przychodów. Inaczej zatem będzie ona ustalana dla przedsiębiorcy, który stosuje:

- zasady ogólne (według skali lub podatkiem liniowym),
- ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, albo
- kartę podatkową.

Nowa wysokość składki zdrowotnej

- Zgodnie z ogólną zasadą stopa procentowa składki wynosi 9%, ale nowe przepisy wprowadzają zmianę w tym zakresie wobec osób prowadzących działalność gospodarczą, które opłacają podatek dochodowy **w formie podatku liniowego**. Dla tych osób stopa procentowa składki wynosi **4,9%**.

WAŻNE! Miesięczna wysokość składki nie może być niższa niż kwota ustalona jako 9% minimalnego wynagrodzenia. W przypadku, gdy składka jest niższa od tej kwoty należy podnieść składkę do tej wysokości wraz z podstawą wymiaru składek, którą podnosi się do minimalnego wynagrodzenia (w 2022 r. podstawa – 3.010 zł i składka 270,90 zł).

Przykład:

Pani Agnieszka prowadzi działalność gospodarczą opodatkowaną według zasad ogólnych od 1 lutego 2022 r. Jej dochód z działalności gospodarczej w lutym wyniósł 5.000 zł, a w marcu 2022 r. - 6.000 zł.

$4,9\% \times 5.000 \text{ zł} = 245 \text{ zł}$, czyli niższa od 270,90 zł.

$4,9\% \times 6.000 \text{ zł} = 294 \text{ zł}$.

Minimalne wynagrodzenie w 2022 r. wynosi 3.010 zł ($9\% \times 3.010 \text{ zł} = 270,90 \text{ zł}$)

Składka na ubezpieczenie zdrowotne Pani Agnieszki wynosi:

- za marzec 2022 r. - **270,90 zł**, a podstawa wymiaru **3.010 zł**,
- za kwiecień 2022 r. - 294 zł, a podstawa wymiaru 6.000 zł.

Przedsiębiorcy opodatkowani na zasadach ogólnych (skala podatkowa oraz podatek liniowy)

- ❑ **Miesięczna podstawa** wymiaru składki ustalana jest od dochodu uzyskiwanego z działalności gospodarczej w miesiącu poprzedzającym miesiąc, za który opłacana jest składka. Nie może być jednak niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia.

- ❑ Miesięczny dochód ustalany jest w następujący sposób:
 - a) dochód za pierwszy miesiąc jest ustalany jako różnica między osiągniętymi przychodami, a poniesionymi kosztami uzyskania tych przychodów w rozumieniu ustawy o PIT,
 - b) dochód ustalony w sposób, o którym mowa w pkt a), jest pomniejszany o kwotę składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe opłaconych w tym miesiącu, jeżeli nie zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodów,
 - c) dochód za kolejne miesiące ustala się jako różnicę między sumą przychodów, osiągniętych od początku roku i sumą kosztów uzyskania tych przychodów poniesionych od początku roku, w rozumieniu ustawy o PIT,
 - d) dochód ustalony w sposób, o którym mowa w pkt c), jest pomniejszany o sumę dochodów ustalonych za miesiące poprzedzające i o różnicę między sumą składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe, zapłaconych od początku roku, a sumą składek odliczonych w poprzednich miesiącach; dochód nie jest pomniejszany o składki, które zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodów.

Przedsiębiorcy opodatkowani na zasadach ogólnych (skala podatkowa oraz podatek liniowy)

WAŻNE! Zasady te wchodzi w życie od 1 lutego 2022 r., gdyż do ustalenia składki brane są dochody uzyskane w miesiącu poprzedzającym miesiąc, za który jest ona rozliczana. Czyli na wysokość składki za luty 2022 r. wpływ ma dochód uzyskany w styczniu 2022 r.

Za styczeń 2022 r. składka zdrowotna naliczana jest na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2021 r. Czyli podstawę stanowi 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, dalej: *przeciętne miesięczne wynagrodzenia w czwartym kwartale*. Natomiast wysokość składki wynosi 9%.

Przykład: Pani Czesława prowadzi działalność gospodarczą, która jest opodatkowana wg zasad ogólnych. W styczniu 2022 r. jej przychody wyniosły 5.000 zł, a w lutym 13.000 zł. Koszty poniesione: w styczniu 4.000 zł, w lutym 6.000 zł. Opłacone w danym miesiącu składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe zostały zaliczone kosztów uzyskania przychodów. Podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne Pani Czesławy wynosi:

- za styczeń – kwota 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w czwartym kwartale,
- za luty – 3.010 zł, gdyż dochód ustalony za styczeń jest niższy od tej kwoty (5.000 zł – 4.000 zł = 1.000 zł),
- za marzec – dochód za luty, tj. 7.000 zł ustalonemu w następujący sposób - przychody za styczeń i luty minus kosztów za te miesiące minus dochód za miesiąc poprzedni, czyli:
 $(5.000 \text{ zł} + 13.000 \text{ zł}) - (4.000 \text{ zł} + 6.000 \text{ zł}) - 1.000 \text{ zł} = 7.000 \text{ zł}$.

Przedsiębiorcy opodatkowani na zasadach ogólnych (skala podatkowa oraz podatek liniowy)

- ❑ **Roczna podstawa** wymiaru składki ustalana jest od dochodu rocznego uzyskiwanego z działalności gospodarczej ustalonego jako:
 - różnica między osiągniętymi przychodami, w rozumieniu ustawy o PIT, a
 - poniesionymi kosztami uzyskania tych przychodów, w rozumieniu ustawy o PIT,
 - pomniejszony o kwotę opłaconych w tym roku składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe, jeżeli nie zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodów.

- ❑ Roczna podstawa:
 - ustalana jest za rok składkowy, który trwa od 1 lutego danego roku do 31 stycznia roku następnego,
 - nie może być niższa od iloczynu liczby miesięcy podlegania ubezpieczeniu w danym roku i kwoty minimalnego wynagrodzenia.

Przykład: Pan Damian prowadzi działalność opodatkowaną w formie podatku liniowego od 1 sierpnia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. W tym okresie uzyskał dochody z działalności gospodarczej w wysokości 21.000 zł. Jego roczna podstawa wymiaru nie może być niższa od kwoty: 15.050 zł (iloczyn liczby miesięcy podlegania i minimalnego wynagrodzenia: 5 x 3.010 zł), a roczna składka nie może być niższa od kwoty: 1.354,50 zł (9% x 15.050 zł).

Wysokość rocznej składki Pana Damiana obliczonej od dochodu rocznego: 1.029 zł (4,9% x 21.000 zł).

Dlatego też, jego **roczna podstawa wymiaru składki** na ubezpieczenie zdrowotne **wynosi 15.050 zł, a roczna składka 1.354,50 zł.**

Przedsiębiorcy opodatkowani na zasadach ogólnych (skala podatkowa oraz podatek liniowy)

WAŻNE! Ustalając roczny dochód nie uwzględnia się przychodów osiągniętych w okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej, jak też poniesionych w tym okresie kosztów uzyskania w rozumieniu ustawy o PIT.

Przykład

Pani Eleonora prowadzi działalność opodatkowaną w formie zasad ogólnych od 1 sierpnia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. W m-cach wrzesień i październik jej działalność była zawieszona.

Roczna podstawa wymiaru Pani Eleonory **nie może być niższa od kwoty: 9.030 zł** (iloczyn liczby miesięcy podlegania, bez IX i X 2022 r., i minimalnego wynagrodzenia: 3 x 3.010 zł), a **roczna składka nie może być niższa od kwoty: 812,70 zł** (9% x 9.030 zł).

Do wyliczenia dochodu nie uwzględnia się ewentualnych przychodów i dochodów oraz kosztów za m-ce IX i X 2022 r.

Rozliczanie składki zdrowotnej w dokumentach ZUS DRA/ZUS RCA

- ❑ Płatnik opodatkowany na zasadach ogólnych od rozliczeń za styczeń 2022 r. przesyła **co miesiąc dokumenty rozliczeniowe do ZUS w terminie do 20. dnia następnego miesiąca.**
- ❑ Dane do ustalenia miesięcznej podstawy wymiaru i składki na ubezpieczenie zdrowotne wykazywane są nowych blokach ZUS DRA / ZUS RCA.
W ZUS DRA jest to blok XI a w ZUS RCA III.E.
Dane te wykazywane są w ZUS DRA jeżeli przedsiębiorca rozlicza składki wyłącznie za siebie, a w ZUS RCA jeżeli przedsiębiorca rozlicza składki za siebie i za innych ubezpieczonych.

Rozliczanie składki zdrowotnej w dokumentach ZUS DRA/ZUS RCA c.d.

- ❑ Płatnik opodatkowany skalą podatkową wskazuje:
 - formę opodatkowania – zasady ogólne – podatek według skali (pole 01)oraz
 - kwotę dochodu uzyskanego w miesiącu bezpośrednio poprzedzającego miesiąc, za który dokonywane jest rozliczenie (pole 02)
 - kwotę podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne (pole 03)
 - kwotę należnej skłaki (pole 04)
- ❑ Płatnik opodatkowany podatkiem liniowym wskazuje:
 - formę opodatkowania – zasady ogólne – podatek liniowy (pole 05)oraz
 - kwotę dochodu uzyskanego w miesiącu bezpośrednio poprzedzającego miesiąc, za który dokonywane jest rozliczenie (pole 06)
 - kwotę podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne (pole 07)
 - kwotę należnej skłaki (pole 08).
- ❑ Dane z bloku XI wykazuje odpowiednio:
 - w bloku VI pole 02 - kwotę należnej składki
 - w bloku X pole 05 - kwotę podstawy wymiaru składki.

❑ Zwrot składki zdrowotnej

- Po obliczeniu rocznej podstawy wymiaru składek i ustaleniu, że składka zdrowotna została opłacona w kwocie wyższej niż składka obliczona od rocznej podstawy, płatnikowi przysługuje zwrot nadpłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne.
- Zwrot następuje na wniosek złożony wyłącznie w formie elektronicznej poprzez PUE ZUS, o ile płatnik nie posiada zaległości na koncie.
- Płatnik może złożyć wniosek w terminie od 15 lutego do 31 maja danego roku (wnioski złożone po terminie nie będą rozpatrywane).

❑ Korekta podstawy i składki na ubezpieczenie zdrowotne

- Korektę podstawy wymiaru składki i należnej składki na ubezpieczenie zdrowotne płatnik opodatkowany na zasadach ogólnych może być do ZUS złożona najpóźniej **do 30 czerwca następnego roku**.
- Jeżeli po 30 czerwca ZUS stwierdzi, że należna składka na ubezpieczenie zdrowotne ustalona od rocznej podstawy wymiaru jest **wyższa** od sumy składek rozliczonych za poszczególne miesiące danego roku kalendarzowego, to powstałą różnicę ZUS przypisze do grudnia albo ostatniego miesiąca podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu w danym roku kalendarzowym.